

autem ista et ante homines est. Aurum habes, argentum habes, mancipia, prædia, arbores, pecora, servos; hæc videri et ab hominibus possunt: est quædam substantia ante te semper. « Et substantia mea ante te est semper. »

XIV. « Ab omnibus iniquitatibus meis erue me¹. » Multa transilivi, multa quidem transilivi: sed « Si dixerimus, quia peccatum non habemus, nos ipsos decipimus, et veritas in nobis non est². » Multa transilivi: sed adhuc tundo pectus, et dico: « Dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris³. » Tu ergo expectatio mea, finis meus. « Finis enim Legis Christus ad justitiam omni credenti⁴. Ab omnibus, » non solum ab eis, ne revolvam in ea quæ transilivi: sed ab omnibus omnino, propter quæ mihi modo pectus tundens dico: « Dimitte nobis debita nostra. Ab omnibus iniquitatibus meis erue me, » ita sapientem, et tenentem quod ait Apostolus: « Quotquot ergo perfecti sumus, hoc sapiamus. » Cum enim se diceret nondum esse perfectum, ibi continuo secutus ait: « Quotquot ergo perfecti sumus, hoc sapiamus. » Quid est, « Quotquot perfecti sumus? » Jam dudum tu dixeras, « Non quia jam acceperim, » aut jam perfectus sim. » Sequere ordinem dictorum. « Unum autem, quæ retro oblitus, in ea quæ ante sunt » extentus, secundum intentionem sequor, ad palmam supernæ vocationis Dei in Christo Jesu⁵. » Ideo nondum perfectus, quia sequitur ad palmam supernæ vocationis Dei, quam nondum invenit, ad quam nondum pervenit. Si autem non est perfectus, quia non illuc pervenit, quis nostrum perfectus est? Tamen sequitur et ait: « Quotquot enim perfecti, hoc sapiamus. » Tu non es perfectus, o Apostole, et nos perfecti? Sed excidit vobis, quia

¹ Psal. xxxviii, 9. — ² 1 Joan. 1, 8. — ³ Matth. vi, 12. — ⁴ Rom. x, 4. — ⁵ Philip. iii, 12-15.

se modo perfectum dixit? Non enim ait: « Quotquot perfecti hoc sapiatis; » sed, « Quotquot, inquit, perfecti, hoc sapiamus: » cum paulo ante dixisset: « Non quia jam acceperim, aut jam perfectus sim. » Aliter ergo hic non potes esse perfectus, nisi scias hic te non esse posse perfectum. Hæc ergo erit perfectio tua, sic te quædam transilisse, ut ad quædam properes; sic quædam te transilisse, ut restet aliud ad quod omnibus transactis transiliendum est. Hæc tuta fides est. Nam quisquis se jam pervenisse putat, in alto se ponit, ut cadat.

XV. Quia ergo ita sapio, quia me et imperfectum dico et perfectum: imperfectum quidem, quia nondum aliquid accepi quod volo; perfectum autem, quia scio hoc ipsum quod mihi desit: quia ergo sic sapio, quia humana contemno, quia lætari in rebus pereuntibus nolo, quia irrideor ab avaro jactante se quod sit prudens, et me irridente quod desipiam, quia sic ago, quia hanc viam carpo: « Opprobrium, inquit, insipienti dedisti me. » Inter eos me vivere voluisti, inter eos prædicare veritatem, qui amant vanitatem; et non possum nisi irrideri ab eis: quia spectaculum facti sumus huic mundo, et Angelis, et hominibus¹; Angelis laudantibus, hominibus opprobrantibus: imo et Angelis laudantibus et vituperantibus, et hominibus laudantibus et vituperantibus. A dextris et a sinistris habemus arma, in quibus militamus per gloriam et ignobilitatem, per infamiam et bonam famam, ut seductores et veraces². Hæc apud Angelos, hæc apud homines: quia et apud Angelos sunt sancti Angeli, quibus bene vivendo placeamus; et sunt prævaricatores angeli, quibus bene vivendo displiceamus: et inter homines sunt sancti viri, quibus placeat vita nostra; sunt nequissimi homines, qui irrideant bonam vitam nostram. Et hæc, et

¹ 1 Cor. iv, 9. — ² 2 Cor. vi, 7, 8.

hæc arma sunt, illa dextra, illa sinistra; utraque tamen arma sunt: utrisque armis, et dextris et sinistris utor, et laudantibus et vituperantibus, et honorem deferentibus et ignominiam irrogantibus: in his utrisque armis confligo cum diabolo, utrisque eum ferio; prosperis, si non corrumpor; adversis, si non frangor.

XVI. « Dedisti ergo me opprobrium insipienti. Obsurdui, et non aperui os meum¹. » Sed contra insipientem « Obsurdui, et non aperui os meum. » Cui enim dicerem quod agitur in me? Audiam enim quid loquatur in me Dominus Deus, quoniam loquetur pacem populo suo²: sed « Non est pax impiis³, » dicit Dominus. « Obsurdui, » et non aperui os meum. Quoniam tu es qui fecisti me. » Ideo non aperuisti os tuum, quia Deus est qui fecit te? Mirum est. Os enim tibi Deus non fecit ad loquendum? « Qui » plantavit aurem, non audit? qui finxit oculum, non videt⁴? » Os tibi Deus ad loquendum dedit: et dicis: « Obsurdui, et non aperui os meum: quoniam tu es qui fecisti me⁵? » An, « Quoniam tu es qui fecisti me? » ad posteriorem versum pertinet. « Quoniam tu es qui fecisti me, amove a me flagella tua⁶. » Quoniam tu es qui fecisti me, noli exterminare me: tantum cæde ut proficiam, non ut deficiam: tantum tunde ut producar, non ut comminuar. « Quoniam tu es qui fecisti me, amove a me flagella tua. »

XVII. « A fortitudine manus tuæ ego defeci in argutionibus. » Hoc est, cum argueres me, defeci. Et arguere tuum quid est, nisi quod sequitur? « Pro iniquitate erudisti hominem, et contabescere fecisti sicut araneam animam meam. » Multum est quod intelligit iste Idithun: si quis cum illo intelligat; si quis cum illo transiliat. Dicit enim in

¹ Psal. xxxviii, 10. — ² Id. lxxxiv, 9. — ³ Isai. xlvi, 22. — ⁴ Psal. xciii, 9. — ⁵ Id. xxxviii, 11. — ⁶ Ibid.

argutionibus Dei se defecisse, et vult a se amoveri flagella, quoniam ipse est qui fecit illum. Qui fecit, ipse reficiat; et qui creavit, ipse recreet. Sed tamen quod ita defecit, ut velit se et recreari et reformari, sine causa putamus, fratres, factum fuisse? « Pro iniquitate, inquit, erudisti hominem. Totum quod defeci, quod infirmus sum, quod de imo clamo, hoc totum pro iniquitate: et in hoc erudisti, non damnasti: « Pro iniquitate erudisti hominem. » Audi hoc planius ex alio Psalmo, « Bonum est mihi, quod humiliasti me, ut discam justificationes tuas¹. » Et humiliatus sum, et bonum est mihi: et pœna est, et gratia est. Quid servat post pœnam, qui per gratiam exhibet pœnam? Ipse enim est de quo dictum est: « Humiliatus sum, et salvum me fecit²: » et, « Bonum est mihi quod humiliasti me; ut discam justificationes tuas. Pro iniquitate erudisti hominem. » Et quod scriptum est: « Qui fingis dolorem in præcepto³, » Deo dici non nisi a transiliente potuit; quia non nisi a transiliente videri potuit. « Fingis, inquit, dolorem in præcepto, » de dolore præceptum mihi facis. Formas ipsum dolorem meum: non eum relinquis informem, sed formas illum: et formatus dolor meus inflictus a te præceptum mihi erit, ut liberer a te. Fingis enim, dictum est, dolorem, formas dolorem, plasmas dolorem, non simulas dolorem: quomodo fingit artifex, unde et figulus dicitur a fingendo. Ergo, « Pro iniquitate erudisti hominem. » Video me in malis, video me in pœna, et apud te non video iniquitatem. Si ergo ego in pœna sum, et apud te iniquitas non est, nonne restat ut pro iniquitate erudieris hominem.

XVIII. Et quomodo, « Erudisti? » Dic ipsam eruditionem, o Idithun, quomodo eruditus es? « Et tabescere fecisti sicut araneam animam meam⁴. » Hæc est eruditio.

¹ Psal. cxviii, 71. — ² Id. cxiv, 6. — ³ Id. xciii, 20. — ⁴ Id. xxxviii, 12.

Quid tabidius aranea? Animal ipsum dico. Quanquam et ipsis telis aranearum quid tabidius? Attende et ipsum animal quam tabidum est. Pone supra leviter digitum, ruina est: nihil omnino tabidius. Talem fecisti animam meam, inquit, erudiendo me pro iniquitate. Quando eruditio infirmum fecit, quaedam fortitudo erat vitium. Video quosdam prævolasse, et intellexisse; sed a celerioribus non sunt deserendi tardiores, ut pariter viam sermonis carpant. Hoc dixi, hoc intelligite: Si eruditio justi Dei hanc infirmitatem fecit, fortitudo quaedam erat vitium. Fortitudine quadam displicuit homo, ut erudiretur infirmitate: quia superbia quadam displicuit, ut erudiretur humilitate. Fortes se esse dicunt omnes superbi. Ideo vicerunt multi ab Oriente et ab Occidente venientes, ut recumbant cum Abraham et Isaac et Jacob in regno cœlorum: quare vicerunt? Quia fortes esse noluerunt. Quid est, fortes esse noluerunt? De se præsumere timuerunt: justitiam suam non constituerunt, ut justitiæ Dei subicerentur¹. Denique quando dixit Dominus hoc: « Multi ab » Oriente et Occidente venient, et recumbent cum Abraham et Isaac et Jacob in regno cœlorum, filii autem » regni², » id est, Judæi, ignorant justitiam Dei, et suam volentes statuere, « Ibunt in tenebras exteriores: » recordamini fidem illam Centurionis unius ex populo gentium, ita in se infirmi, ita non fortis ut diceret: « Non » sum dignus ut sub tectum meum intres. » Non erat dignus, qui Christum domo reciperet, et jam corde receperat. Etenim magister ille humilitatis, Filius hominis jam invenerat in ejus pectore ubi caput reclinaret³. Ad hoc verbum Centurionis Dominus respiciens, ad sequentes se dixit: « Amen dico vobis, in nullo inveni tantam fidem » in Israël⁴. » Hunc infirmum invenit, Israëlitas fortes

¹ Rom. x, 3. — ² Matth. viii, 8-12. — ³ Luc. ix, 58. — ⁴ Matth. viii, 10.

invenit, ut inter utrosque diceret: « Non est opus medicus sanis, sed male habentibus¹. » Propter hoc ergo, id est, propter hanc humilitatem, « Multi ab Oriente et » Occidente venient, et recumbent cum Abraham et » Isaac et Jacob in regno cœlorum, filii autem regni » ibunt in tenebras exteriores. » Ecce mortales estis, ecce carnem putrescentem portatis, et sicut unus ex principibus cadetis: sicut homines moriemini², et cadetis sicut diabolus. Quid vobis prodest medicina mortalitatis? Superbus diabolus, tanquam angelus non habens carnem mortalem: tu autem qui accepisti mortalem carnem, et nec hoc tibi prodest, ut tanta infirmitate humilieris, sicut unus ex principibus cades. Ipsa est ergo gratia beneficii Dei prima, redigere nos ad confessionem infirmitatis, ut quidquid boni possumus, quidquid potentes sumus, in illo simus: « Ut qui gloriatur, in Domino gloriatur³. » Quando infirmor, inquit, tunc potens sum⁴. Pro iniquitate erudisti hominem: et tabescere fecisti sicut araneam animam meam. »

XIX. « Verumtamen vane conturbatur omnis homo » vivens⁵. » Redit ad illud quod paulo ante commemoravit: quamvis hic proficiat, « Vane conturbatur omnis » homo vivens: » vivens utique in incerto. Quis enim vel de ipso bono suo securus est? « Vane conturbatur. » Jactet in Dominum curam suam⁶, in illum jactet quidquid sollicitus est, ipse nutriat, ipse custodiat. Quid enim in hac terra certum est, nisi mors? Considerate omnia omnino vel bona vel mala vitæ hujus, vel in ipsa justitia, vel in ipsa iniquitate: quid hic certum est nisi mors? Profecisti: quid sis hodie, scis; quid futurus sis crastino, nescis. Peccator es: quid sis hodie, scis; quid sis crastino, nescis.

¹ Matth. ix, 12. — ² Psal. lxxxii, 7. — ³ I Cor. i, 31. — ⁴ 2 Cor. xii, 10. — ⁵ Psal. xxxviii, 12. — ⁶ Id. liii, 23.

Speras pecuniam, incertum est an proveniat. Speras uxorem, incertum est an accipias, vel qualem accipias. Speras filios, incertum est an nascantur : nati sunt, incertum est an vivant : vivunt, incertum est an proficiant, an deficiant. Quocumque te verteris, incerta omnia : sola mors certa. Pauper es, incertum est an ditescas ; indoctus, incertum est an erudiaris ; imbecillus, incertum est an convalescas. Natus es, certum est quia morieris : et in hoc ipso quia mors ipsa certa est, dies mortis incertus est. Inter hæc incerta, ubi sola mors certa, cujus etiam hora incerta, et sola multum cavetur, quæ nullo modo devitatur, « Omnis homo vivens vane conturbatur. »

XX. Ergo inter hæc jam transiliens, jam in quibusdam superioribus agens, hæc ima contemnens, inter hæc positus, « Exaudi, inquit, orationem meam¹. » De quibus gaudeam, de quibus gemam ? De transactis gaudeo, pro his quæ restant gemo. « Exaudi orationem meam et deprecationem meam : auribus percipe lacrymas meas. » Numquid enim quia tanta transilivi, quia tanta transcendi, jam non fleo ? Nonne multo magis fleo ? Quia qui apponit scientiam, apponit dolorem². Nonne quanto magis quod abest desidero, tanto magis donec veniat gemo, tanto magis donec veniat fleo ? Nonne tanto magis, quanto magis crebrescunt scandala, quanto magis abundat iniquitas, quanto magis refrigescit charitas multorum³ ? Dico : « Quis » dabit capiti meo aquam et oculis meis fontem lacrymarum⁴ ? Exaudi orationem meam et deprecationem meam : auribus percipe lacrymas meas. Ne sileas a me. » Ne absurdescam in æternum. « Ne sileas a me : » audiam te. Occulte enim dicit Deus, multis in corde loquitur : et magnus ibi sonus in magno silentio cordis, quando magna

¹ Psal. xxxviii, 13. — ² Eccli. 1, 18. — ³ Matth. xiv, 12. — ⁴ Jerem. ix, 1.

voce dicit : « Salus tua ego sum. Dic, inquit, animæ meæ, » Salus tua ego sum¹. » Ab hac voce, qua dicit Deus animæ, « Salus tua ego sum, » optat ne sileatur ab illo. « Ne sileas a me. »

XXI. « Quoniam inquilinus ego sum apud te². » Sed apud quem inquilinus ? Apud diabolum cum essem, inquilinus eram, sed malum domnædium (9) habebam : nunc autem jam quidem apud te, sed adhuc inquilinus. Quid est, « inquilinus ? » Unde migraturus sum, non ubi perpetuo mansurus. Ubi perpetuo sum mansurus, dicatur domus mea : unde migraturus sum, inquilinus sum : sed tamen apud Deum meum sum inquilinus, apud quem domo accepta mansurus sum. Sed quæ domus est, quo migrandum est ex hoc inquilinatu ? Recognoscite illam domum, de qua dicit Apostolus : « Habitationem habemus ex Deo, domum non manu factam, æternam in » coelis³. » Si domus hæc æterna est in coelis, cum ad eam venerimus, inquilini non erimus. Quomodo enim eris inquilinus in æterna domo ? Hic autem ubi dicturus est Dominus domus : Migra, et quando dicturus est nescis, paratus esto. Desiderando autem domum æternam paratus eris. Nec succenseas ei, quia cum vult dicit : Migra. Non enim cautionem tecum fecit, et placito quodam se obstrinxit, et conductor domus accessisti certa pensione ad certum tempus : quando vult Dominus ejus, migraturus es. Ideo enim gratis manes. « Quia inquilinus ego sum » apud te, et peregrinus. » Ergo ibi patria, ibi domus : « Inquilinus apud te, et peregrinus. » Et hic subauditur « apud te. » Multi enim peregrini sunt cum diabolo : qui autem jam crediderunt et fideles sunt, peregrini quidem sunt, quia nondum ad illa patriam domumque venerunt, sed tamen apud Deum sunt. « Quandiu enim sumus in

¹ Psal. xxxiv, 3. — ² Id. xxxviii, 13. — ³ 2 Cor. v, 1.

» corpore, peregrinamur a Domino : et ambimus, sive
 » hic manentes, sive peregrinantes, placentes illi esse¹.
 » Et peregrinus et inquilinus : sicut omnes patres mei. »
 Si ergo sicut omnes patres mei, dicturus sum me non
 migraturum, cum illi migraverint ? Alia conditione man-
 surus sum, quam illi manserunt ?

XXII. Quid ergo restat ut petam, quia hinc sine dubio
 migraturus sum ? « Remitte mihi ut refrigerer prius quam
 » eam². » Vide, vide Idithun, quos nodos habeas remit-
 tendos tibi, quibus remissis refrigerari vis prius quam eas.
 Habes enim aliquos æstus, a quibus vis refrigerari, et
 dicis, « Refrigerer; » et dicis, « Remitte mihi ? » Quid
 remittet tibi, nisi forte illum scrupulum ubi dicis, et unde
 dicis, « Dimitte nobis debita nostra³ ? Remitte mihi prius
 » quam eam, et amplius jam non ero. » Immunem me fac
 a peccatis prius quam eam, ne cum peccatis eam. Re-
 mitte mihi, ut requiescam in conscientia mea, ut exone-
 rata sit æstu sollicitudinis : qua sollicitudine curam gero
 pro peccato meo. « Remitte mihi ut refrigerer, » ante
 omnia, « Prius quam eam, amplius jam non ero. » Si enim
 mihi non remiseris ut refrigerer, ibo et non ero. « Prius
 » quam eam : » quo si iero, jam non ero. « Remitte mihi
 » ut refrigerer. » Est quæstio oborta, quomodo jam non
 erit. Ecce jam non it ad requiem : quod avertat Deus ab
 Idithun. Ibit enim plane Idithun, ad requiem ibit. Sed fac
 aliquem iniquum, non Idithun, non transilientem ; hic
 thesaurizantem, incubatorem, iniquum, superbum, jac-
 tantem, elatum, pauperis ante januam jacentis contemp-
 torem : nonne et ipse erit ? Quid est ergo, « Non ero ? »
 Si enim dives ille non erat, quis est qui ardebat ? quis est
 qui guttam aquæ de digito Lazari stillari in linguam suam
 desiderabat ? quis est qui dicebat : « Pater Abraham, mitte

¹ 2 Cor. v, 6-9. — ² Psal. xxxviii, 14. — ³ Matth. vi, 12.

« Lazarum¹ ? » Utique qui loqueretur erat, et qui arde-
 reterat : et qui resurgat in finem, et cui cum diabolo æterno
 igne damnetur. Quid est ergo « Non ero, » nisi respiciat
 iste Idithun, quid est esse, et non esse ? Videbat enim
 illum finem, quo corde poterat, qua mentis acie valebat,
 quem sibi ostendi desideraverat dicens : « Notum fac
 » mihi, Domine, finem meum. » Videbat numerum die-
 rum suorum qui est : attendebat infra omnia quæ sunt in
 comparatione illius esse, et non esse, et se non esse dice-
 bat. Illa enim permanent : ista mutabilia sunt, mortalia,
 fragilia : et dolor ipse æternus, plenus corruptionis, ad
 hoc non finitur, ut sine fine finiatur. Respexit ergo beatam
 illam regionem, beatam patriam, beatam domum, ubi
 participes sunt sancti vitæ sempiternæ atque incommuta-
 bilis veritatis : et timuit extra ire, ubi non est esse ; ibi
 desiderans esse, ubi est summum esse. Propter hanc ergo
 comparationem inter utrumque constitutus, adhuc ti-
 mens dicit : « Remitte mihi, ut refrigerer prius quam eam,
 » et amplius jam non ero. » Si enim mihi non remiseris
 peccata, ibo in æternum abs te. Et a quo ibo in æternum ?
 Ab illo qui dixit : « Ego sum qui sum : » ab illo qui dixit :
 « Dic filiis Israël : Qui est misit me ad vos². » Ab eo ergo
 qui vere est qui in contrarium perguit, ad non esse perguit.

XXIII. Itaque, fratres mei, etsi onerosus fui labori
 corporis vestri, ferte ; quia et ego laboravi : et vere dico,
 quia istum laborem vos vobis facitis. Si enim sentirem vos
 fastidire quod dicitur, cito tacerem.

¹ Luc. xvi, 24. — ² Exod. iii, 14.